

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

boeiende betogen in een wetenschappelijk perspectief te plaatsen. Zo analyseert hij al lang hoe baby's worden vastgehouden door vaders en moeders, in het echt en op oude schilderijen. Een wat nieuw topic is linkshandigheid in de sport, en met name bij het schermen. In zeer oude schermhandboeken uit de zestiende eeuw worden de voor- en nadelen van linkshandigheid al besproken. Harris analyseert ook de opvoedingspraktijken: leren we linkshandigheid af of staan we het toe? Snowman en Christman analyseren twee linkshandige muzikale genieën: Crotch (achttiende eeuw) en Jimi Hendrix. Tot slot volgen twee hoofdstukken van de hand van een van de belangrijkste hedendaagse lateraliteitsonderzoekers, Chris McManus, samen met collega's. Het eerste gaat over een onderzoek naar handvoorkeur onder zesduizend mensen die reageerden op een oproep in een BBC-programma. Het tweede over een negentiende-eeuwse prent met een jongetje dat met zijn linkerhand zijn oma tekent. Bij elkaar laten deze verhalen zien dat handvoorkeur door de jaren heen altijd een onderwerp is geweest waar mensen heel veel bijgedachten bij hebben gehad. En die bijgedachten kun je vaak ook terugvinden in wetenschappelijke verklaringen.

Handbook of clinical child neuropsychology.

Cecil R. Reynolds & Elaine Fletcher-Janzen (red.)
New York: Springer Science, 2009
814 pagina's

Het betreft hier de derde editie van een boek dat al meer dan twintig jaar op de markt is. Met meer dan achthonderd pagina's een kloek boek waarin de lezer toch nog niet alle topics zal terugvinden. Het bevat 32 hoofdstukken, verdeeld over vier secties, geschreven door zeer bekende (zoals Kinsbourne, Hartlage, Kolb en Hynd) en minder bekende auteurs. In sectie 1 worden meer algemene en hedendaagse discussiepunten aan de orde gesteld, zoals de ontwikkeling van hersenen, gedrag, hogere orde cognitieve functies, maar ook statistische problemen bij de diagnose en de mechanismen bij hersenletsel op kinderleeftijd. Sectie 2 gaat over de diagnostiek. Daarin komen vooral diverse testbatterijen aan de orde, persoonlijkheidsproblematiek en de diagnostiek van Spaanstalige kinderen. De hoofdstukken in sectie 3 gaan in op de behandeling, zowel neurocognitieve behandeling als de effecten van medicijnen bij leerproblemen en de behandeling van kinderen met epilepsie. Tot slot is er een reeks van negen hoofdstukken over allerlei speciale aspecten, zoals

forensische neuropsychologie voor kinderen, hiv, coma, ADHD en pervasieve stoornissen. Geen kookboek met kant-en-klare oplossingen voor de praktijk, maar wel veel relevante achtergrondinformatie op tal van aspecten in één band.

The neuroscience of religious experience.

Patrick McNamara
Cambridge: Cambridge University Press, 2009
301 pagina's

Geloof lijkt misschien geen onderwerp voor wetenschap, maar dat is het wel. Niet alleen in sociologische zin (wie gelooft wat) maar ook in psychologische zin en in neurowetenschappelijk zin. McNamara richt zich vooral op westerse vormen van religie. Hij probeert om op basis van literatuur greep te krijgen op de neurobiologische basis van religieuze ervaringen. Daaruit rijst het beeld op dat een omschreven, complex netwerk van hersenstructuren geassocieerd is met religie. De amygdala, de rechter anteriore temporaalschors, de rechterprefrontaalschors spelen een centrale rol, maar ook de hippocampus. Er lijkt een relatie te zijn tussen de gebieden die met religie te maken hebben en de delen die bij het gevoel van 'zelf' betrokken zijn, misschien moeten we het dan meer hebben over 'het ideale zelf'. McNamara stelt dat religie het proces van de vorming van een goed geïntegreerd executief Zelf faciliteert. Hierbij speelt een proces dat McNamara 'decentering' noemt: er wordt even pas op de plaats gemaakt en het 'oude Zelf' (wie ben ik, wat doe ik nu?) wordt vergeleken met het ideale zelf. Deze confrontatie leidt tot een verdere integratie van de persoon. Het boek stijgt ver uit boven imaging-studies, die alleen maar activatie registreren bij mensen die in de scanner over God nadenken, en biedt een serieus godsdienstpsychologisch kader om te proberen gedrag en hersenactiviteit bij religieuze ervaringen te begrijpen.

Neurovascular neuropsychology.

Joanne R. Festa & Ronald M. Lazar (red.)
New York: Springer Science, 2009
315 pagina's

CVA's behoren tot de core-business van de neuropsychologie en een overzicht van de neuropsychologische aspecten van de vele vasculaire aandoeningen zal voor iedere klinisch neuropsycholoog welkom zijn. Bloeding en ischemie, intracerebraal en subarachnoïdaal, vasculaire dementie en arteriove-

neuze malformatie, het komt allemaal aan de orde. Daarnaast zijn er hoofdstukken over verstoppingen van de carotis, hartstilstand, aangeboren hartproblemen en de gevolgen van hartchirurgie. Zowel cognitieve als emotionele aspecten worden besproken, de stoornissen en de behandeling. Het is een compact boek, maar het voegt een grote hoeveelheid informatie samen tot een eenheid. Een nuttig naslagwerk.

The Routledge Companion to dyslexia.

Gavin Reid (red.)

Londen: Routledge, 2009

362 pagina's

Het boek bevat 26 hoofdstukken, ingedeeld in vijf thema's: onderzoek, dimensies van dyslexie, het identificeren van een kind met dyslexie, identificeren van problemen in de latere carrière, variatie en taalverschillen. Een zeer breed scala aan onderwerpen wordt besproken door auteurs die deels actief zijn in het onderzoek, maar ook deels in de praktijk van kinderen met leer- en leesstoornissen. Er is een expliciete poging gedaan om vooruit te denken en de onderwerpen 'brein' en 'genetica' even te laten rusten: belangrijke onderwerpen, maar niet voor iemand in de praktijk. En voor zo iemand lijkt me dit boek ook vooral bedoeld: bruikbare informatie over veel aspecten overzichtelijk bij elkaar.

Cognitive and neural processes of auditory-verbal hallucinations in schizophrenia: Evidence from behavioural and neuroimaging experiments.

Ans Vercammen

Proefschrift Universiteit van Groningen, 2009

250 pagina's

Vercammen heeft geprobeerd met verschillende technieken iets meer te begrijpen van mechanismes die betrokken zouden kunnen zijn bij het horen van 'stemmen', auditief-verbale hallucinaties (AVH). Er wordt tegenwoordig verondersteld dat hallucinaties niet alleen een symptoom van een ziekte is, maar dat ook in de normale bevolking sommige mensen wel hallucinaties hebben. Een mogelijke verklaring ligt dan in de balans bij de waarneming tussen binnenkomende informatie en opgeslagen informatie. Studenten die hoog scoren op een hallucinatievragenlijst blijken ook verwachte woorden te horen op plekken waar ruis werd aangeboden. Schizofreniepatiënten blijken een hogere efficiëntie en tevens een positieve bias te hebben bij het waarnemen van

dit soort stimuli. Uit structurele imaging-analyses en TMS-studies bleek dat er structurele en functionele afwijkingen optreden bij patiënten in gebieden die betrokken zijn bij productie, perceptie en monitoren van de interne spraak en die gerelateerd zijn aan de ernst van de AVH.

Thinking of ecstasy: Neuropsychological aspects of ecstasy use.

Thelma Schilt

Proefschrift Universiteit van Amsterdam, 2009

125 pagina's

Dit proefschrift is voortgekomen uit het NEXT-project: Netherlands XTC Toxicity-project. Schilt heeft neuropsychologisch onderzoek verricht bij jongeren die nog geen XTC hebben gebruikt, en deze groep is later nog eens onderzocht: een deel van deze jongeren was toen XTC gaan gebruiken en zo heeft ze een mooie, zeldzame prospectieve studie kunnen uitvoeren. Ook heeft ze mensen kunnen bestuderen die weinig of geen andere psychoactieve stoffen tot zich namen, meestal een lastige complicatie bij dit type onderzoek. Er kwam een duidelijk resultaat uit dit project naar voren: XTC heeft al snel een negatief effect op het verbaal geheugen, niet dramatisch maar wel significant. Dit effect is niet voor iedereen even groot en Schilt heeft kunnen laten zien in de prospectieve studie dat de individuele gevoeligheid voor deze schadelijke bijwerking te maken heeft met het COMT-gen. Tot slot heeft Schilt nog gekeken of het mogelijk is om op basis van scores op neuropsychologische tests, met name de IOWA-gambling taak, te voorspellen wie XTC zal gaan gebruiken. Daar zijn wel enige aanwijzingen gevonden, maar er is meer onderzoek nodig. De resultaten zijn in een zestal internationale publicaties neergelegd.

Type 2 diabetes and cognition: Neuropsychological sequelae of vascular risk factors in the aging brain.

Esther van den Berg

Proefschrift Universiteit Utrecht, 2009

224 pagina's

Dit is een dik proefschrift met niet minder dan dertien hoofdstukken, op de discussie na allemaal gepubliceerd. Uit eerder onderzoek, onder meer van een eerder Utrechts promotieproject van Brands, was bekend dat Diabetes Mellitus Type 2 (T2DM) kan leiden tot slechter cognitief presteren. In dit proefschrift worden studies gerapporteerd die proberen verder te achterhalen welke factoren van belang